

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова Приймальної комісії
Державного податкового університету
Дмитро СЕРЕБРЯНСЬКИЙ
_____ 2024 р.

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ІСПИТУ**
при вступі на навчання для здобуття ступеня бакалавра
на основі здобутого бакалавра, магістра (ОКР спеціаліста)
галузі знань: 07 «Управління та адміністрування»
за спеціальністю 076 «ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ТОРГІВЛЯ»
освітньої програми «Економіка та організація підприємницької діяльності»

Ірпінь- 2024

ЗМІСТ

1.	Пояснювальна записка.....	4
2.	Зміст фахового вступного випробування з навчальних дисциплін.....	5
3.	Критерії оцінювання результатів фахового вступного випробування.....	11
4.	Зразок завдання фахового вступного випробування.....	12
5.	Список рекомендованих джерел.....	16

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма фахового іспиту при вступі на навчання для здобуття ступеня бакалавра на основі здобутого бакалавра, магістр (ОКР спеціаліста) за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля», розроблена відповідно до Методичних рекомендацій підготовки програм та екзаменаційної документації з фахових вступних випробувань, додаткових вступних випробувань, вступних іспитів для вступу на навчання до Державного податкового університету.

Програма фахового іспиту включає завдання з наступних дисциплін:

- «Економічна теорія»;
- «Економіка підприємства»;
- «Основи підприємницької діяльності».

Головним завданням фахового іспиту є: виявлення та оцінка рівня підготовки до навчання та відбір осіб, які за рівнем теоретичних знань і практичних умінь і навичок відповідають вимогам за освітньо-кваліфікаційною характеристикою бакалавра з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

Програма фахового іспиту зі спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля», складається з пояснювальної записки, змісту завдань з навчальних дисциплін, критеріїв оцінювання результатів фахового іспиту, списку рекомендованих джерел.

2. ЗМІСТ ФАХОВОГО ІСПИТУ З НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

ДИСЦИПЛІНА «ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»

Тема 1. Економіка як наука

Зародження економічної науки. Предмет і об'єкт економічних досліджень. Потреби і ресурси. Економічні суб'єкти.

Економічна теорія та її складові. Макроекономіка і мікроекономіка. Функції економічної теорії. Закони і категорії економічної теорії.

Методи економічного дослідження. Економічне моделювання. Економічне сприйняття. Економічні показники.

Позитивна і нормативна економіка. Економічна наука та економічна політика. Цілі економічної політики.

Історія економічної науки. Основні школи в економіці. Вклад українських учених у розвиток економічної науки.

Тема 2. Економічні потреби і виробничі ресурси

Економічні потреби як основа мотивації діяльності людини. Класифікація і розвиток економічних потреб. Безмежність потреб.

Потреби та економічні інтереси. Класифікація та взаємодія економічних інтересів.

Споживче благо як засіб задоволення потреб. Поведінка споживача. Оцінка споживачем корисності. Закон спадної граничної корисності.

Економічні ресурси. Обмеженість ресурсів. Відтворювані та невідтворювані ресурси.

Процес виробництва. Праця. Засоби праці. Продукт. Технологічні способи виробництва. Економічне зростання.

Проблема «що, як, для кого виробляти».

Крива виробничих можливостей. Альтернативна вартість.

Поведінка виробника на ринку. Закон спадної віддачі.

Тема 3. Ринкова економіка: суть, структура та інфраструктура

Принципи організації ринкової економіки. Конкуренція – рушійна сила ринкової економіки. Види і методи конкуренції. Сучасні моделі ринкової економіки. Схема кругопотоку.

Визначення ринку. Функції та види ринків. Ринок товарів і послуг. Ринок праці. Особливості формування ринків в Україні. Ринкові структури та їхні ознаки. Досконала конкуренція. Ефективність ринкового середовища за досконалою конкуренцією. Монополія та її різновиди. Концентрація виробництва та її показники. Поведінка монополії. Основні ознаки олігополії. Монополістична конкуренція. Антимонopolне законодавство у світі та в Україні.

Формування ринкової інфраструктури в Україні.

Тема 4. Капітал як фактор виробництва

Капітал як фактор товарного виробництва. Сутність і генезис поняття капіталу. Теорії капіталу. Його матеріально-речовий зміст та соціально-економічна форма.

Промисловий капітал – визначальна форма функціонування капіталу. Кругообіг капіталу його стадії та функціональні форми. Обороти капіталу. Його час та складові частини.

Основний та оборотний капітал. Амортизація і відтворення основного капіталу. Фізичне і моральне зношення основного капіталу. Амортизація її суть економічне призначення та норми в умовах сучасної НТР. Витрати виробництва: суть, структура види та фактори, що визначають їх динаміку.

Тема 5. Форми доходів у ринковій економіці

Зарплата – винагорода за використання праці (види, тарифна ставка, розцінка). Позичковий процент – винагорода за користування грошима. Прибуток та фактори що його визначають. Економічна роль прибутку Прибуток як винагорода підприємцю.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ З ДИСЦИПЛІНИ

«Економічна теорія»

1. Акулов М. Г. Сучасні економічні теорії: Навчальний посібник. – Вінниця: Нілан – ЛТД, 2013. – 394 с.
2. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: підручник: у 2кн. / [С. М. Панчишин, П. І. Островерх, В. Б. Буняк та ін.] ; за ред. С. Панчишина, П.Островерха; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, Екон. ф-т. – 2-ге вид., випр. і допов. – Київ: Знання, 2014. – кн. 2 : Мікроекономіка. – 390 с.
3. Економіка підприємства: навч. посібник / [Л. Л. Лазебник, Г.П. Ляшенко, В.В. Ткаченко та ін.; – Ірпінь : Університет ДФС України, 2018. – 500 с. – (Серія «На допомогу студенту УДФСУ», т 26).
4. Кузняк Б. Я. Основи економічної теорії: навч. посіб. / Б. Я. Кузняк. - Вид. 3-тє, випр., допов. - Полтава: АСМІ, 2015. - 394 с.
5. Литвинова О. Н. Основи економічної теорії: підручник / О. Н. Литвинова, В. С. Коломийчук. - 2-ге вид., розшир. та допов. - Тернопіль: ТДМУ: Укрмедкнига, 2015. - 427 с.
6. Федун І. Л. Основи економічної теорії: навч. посіб. / І. Л. Федун, В. Г. Чепінога, Р. П. Смоленюк. - Вид. 2-ге, допов. і перероб. - К.: Нац. наук. центр «Ін-т аграр. економіки», 2016. - 252 с.

ДИСЦИПЛІНА «ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА»

Тема 1. Загальна характеристика підприємства

Підприємство як суб'єкт господарювання, його ознаки. Напрямки діяльності підприємств. Види підприємств за класифікаційними ознаками. Добровільні об'єднання підприємств (асоціації, корпорації, консорціуми, концерни, синдикати,

трести, холдинги, промислово-фінансові групи): переваги та недоліки їх формування і функціонування. Господарські товариства.

Тема 2. Управління і структура підприємства

Поняття загальної структури та виробничої структури підприємства. Фактори впливу на характер виробничої структури. Типи виробничих структур, їх характеристика. Переваги та недоліки різних типів виробничих структур.

Загальне поняття управління підприємством. Характер управлінської діяльності. Єдність та взаємодія функцій управління підприємством. Характеристика принципів та методів управління суб'єктами господарської діяльності. Організаційна структура підприємства. Типи організаційних структур управління підприємством (лінійна, функціональна, лінійно-функціональна, дивізійна, матрична). Переваги та недоліки різних типів організаційних структур управління підприємством.

Тема 3. Виробничі засоби

Склад та структура виробничих засобів. Основні засоби та оборотні активи. Загальні та відмінні ознаки основних виробничих та основних невиробничих засобів. Класифікація основних виробничих засобів (ОВЗ) та їх структура (виробничо-технологічна, видова, вікова та галузева). Тенденції в динаміці структури ОВЗ.

Призначення оцінки ОВЗ. Оцінка основних засобів за натуральними показниками. Вартісна оцінка основних засобів (первісна, відновна, повна, залишкова та ліквідаційна вартості). Показники рівня використання ОВЗ. Знос основних виробничих засобів. Види зносу і методи його визначення. Амортизація. Порядок і метод її визначення.

Тема 4. Персонал підприємства і продуктивність праці

Трудові ресурси і персонал підприємства. Класифікація та структура персоналу. Методика обчислення необхідної чисельності промислово-виробничого персоналу: основних і допоміжних робітників, керівників, спеціалістів та службовців. Оцінка персоналу підприємства.

Економічна категорія продуктивності праці. Показники продуктивності праці, їх розрахунок. Баланс робочого часу та методика його розрахунку. Фактори та резерви зростання продуктивності праці, їх класифікація.

Тема 5. Оплата праці

Мотивація трудової діяльності працівників: системи та методи.

Сучасна політика оплати праці на підприємстві. Функції та види заробітної плати.

Державне регулювання оплати праці (мінімальний рівень, споживчий кошик, індексація доходів).

Організація оплати праці на підприємстві. Форми і системи заробітної плати. Склад заробітної плати та організація матеріального стимулювання.

Тема 6. Виробництво, якість і конкурентоспроможність продукції

Поняття та класифікація товарів підприємства. Обчислення обсягу продукції в фізичних та вартісних одиницях виміру. Показники валової, товарної, реалізованої та чистої продукції. Формування на підприємстві програми випуску продукції(надання послуг).

Маркетинг: суть, функції, принципи і роль в діяльності підприємства. Вивчення ринку, аналіз і прогнозування попиту на продукцію.

Розробка та обґрунтування виробничої програми підприємства. Форми і системи матеріально-технічного забезпечення виробничої програми. Обчислення потреби в матеріалах. Запаси матеріально-технічних ресурсів на підприємстві та їх регулювання.

Тема 7. Витрати і ціни на продукцію

Загальна характеристика витрат та собівартості продукції та послуг. Класифікація витрат на виробництво продукції. Види собівартості продукції.

Обчислення собівартості окремих видів продукції. Склад статей калькуляції та їх розрахунок. Методи планування собівартості продукції. Аналітичні аспекти співвідношення змінних і постійних витрат. Кошторис виробництва. Кошториси прямих і непрямих витрат. Характеристика окремих елементів кошторису.

Суть, функції та елементний склад ціни. Види цін. Методи ціноутворення.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ З ДИСЦИПЛІНИ «Економіка підприємства»

1. Господарський Кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
2. Гринчуцький В.І. Економіка підприємств: навч посібник. / В.І. Гринчуцький - К.: ЦУЛ, 2018. 248 с.
3. Дмитрієв І.А. Економіка підприємства: навчальний посібник для практичних занять і самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів / І.А. Дмитрієв, І.Ю. Шевченко. - Х.: ХНАДУ, 2018. - 292 с.
4. Іванілов О.С. Економіка підприємства: підручник / О.С. Іванілов - К.: ЦУЛ, 2019. 278 с.
5. Економіка підприємства: навчальний посібник. За заг. ред. Л.Лазебник/Л. Л. Лазебник, В.Д. Залізко, Л.М. Гаєвська, В.В. Гурочкіна, Г.М. Калач, Г.П. Ляшенко та інші - Ірпінь – 2018 – 483с.
6. Економіка підприємства. Тренінг-курс: навч. посібник / Г.М. Филюк та ін. – К.: Київський університет, 2017. – 191 с.

ДИСЦИПЛІНА «ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

Тема 1. Загальна характеристика підприємництва

Підприємництво як особливий вид діяльності, стиль і тип господарської поведінки. Функції підприємницької діяльності. Суб'єкти та об'єкти підприємництва. Принципи здійснення підприємництва.

Підприємництво як особливий фактор виробництва. Менеджмент і маркетинг у підприємницькій діяльності.

Тема 2. Система сучасної підприємницької діяльності

Сутність підприємництва, підходи до його трактування та значення в економіці країни. Підходи до визначення підприємництва. Різниця категорії підприємництва як явища та як процесу. Цілі підприємництва та їх основні напрямки. Категоріальний апарат підприємництва та його склад. Функції підприємництва. Форми та моделі підприємницької діяльності. Мікро, малі, середні та великі суб'єкти підприємницької діяльності. Нормативно-правові засади підприємницької діяльності в Україні. Суб'єкти господарської діяльності. Організаційні форми підприємницької діяльності. Одноосібне володіння. Товариство. Корпорація та акціонерні товариства. Переваги і недоліки організаційно-правових форм підприємницької діяльності.

Тема 3. Типологія та інфраструктура підприємництва

Типологія підприємництва як виробничої та посередницької діяльності. Форми підприємницької діяльності, їх характеристика. Виробнича та посередницька підприємницька діяльність. Схема взаємодії виробничої та посередницької підприємницької діяльності. Інтерес споживача, спровокований підприємцем та виявлений інтерес споживача. Агентування як вид посередництва. Торгово-комерційна діяльність як вид посередництва. Аукціонна торгівля. Біржове підприємництво. Види бірж: валютні, товарні, фондові, праці. Фінансове, страхове та інноваційне підприємництво. Параметри підприємницького середовища. Фактори впливу на підприємницьке середовище. Структурні елементи інфраструктури підприємництва: бізнес-центри, бізнес-інкубатори, інноваційні бізнес-інкубатори, науково-технологічні центри, технологічні парки, фонди підтримки підприємництва, фінансові установи, інноваційні та інвестиційні фонди і компанії, лізингові компанії, консультативні центри. Передумови успішного розвитку підприємництва в Україні.

Тема 4. Оподаткування підприємницької діяльності в Україні

Податкова система України: сутність, структура та склад. Податки та збори. Елементи податку. Загальнодержавні та місцеві податки. Непрямі податки в системі оподаткування діяльності суб'єктів підприємництва. Податок на додану вартість, акцизний податок та мито: платники, об'єкт оподаткування, ставки, податковий період, порядок нарахування та сплати. Оподаткування доходів суб'єктів підприємницької діяльності. Податок на доходи фізичних осіб, податок на прибуток підприємства: платники, об'єкт оподаткування, ставки, податковий період, порядок нарахування та сплати. Місцеві податки і збори в системі оподаткування діяльності суб'єктів підприємництва. Спрощена система оподаткування, обліку і звітності суб'єктів малого підприємництва.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ З ДИСЦИПЛІНИ «Основи підприємницької діяльності»

1. Воронкова В. Г. Основи підприємництва: теорія та практикум : навч. посіб. / В. Г. Воронкова. – К. : Ліра-К, 2014. – 455 с.
2. Гаєвська Л.М. Підприємництво та його оподаткування [текст]: навч. посіб. 2-е вид. перероб. та доп. /Л.М. Гаєвська, О.І. Марченко, Т.В. Паєнтко - К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 165 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/doc/587/1/542_IR.pdf
3. Грищенко І. М. _ Підприємницький бізнес: Підруч. для студентів ВНЗ / І. М. Грищенко. - К.: Грамота, 2016. - 519 с.
4. Князь С. В. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність: організаційно-методичні аспекти: навч. посіб. / С. В. Князь, Н. П. Яворська. - Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2016. - 103 с.
5. Савицька Н.Л. Торговельне підприємництво: навчально-методичний посібник / Н. Л. Савицька, І. Ю. Мелушова, А. В. Красноусов, К. С. Олініченко. – Х.: Видавництво Іванченка І. С., 2017. – 214 с.
6. Соціальне підприємництво: від ідеї до суспільних змін. Посібник / Свинчук А.А., Корнецький А.О., Гончарова М.А., Назарук В.Я., Гусак Н.Є., Туманова А.А. – К: ТОВ «Підприємство «Ві Ен Ей», 2017 – 188 с.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ФАХОВОГО ІСПИТУ

Фахові іспити проводиться у строки та згідно з Правилами прийому на навчання до Державного податкового університету в 2024 році.

Форма проведення – тестова.

Кількість тестових завдань в екзаменаційному білеті – 50.

Кожне завдання передбачає чотири варіанти відповіді один із яких правильний.

Тривалість тестування – 2 астрономічні години.

Складеним вважається фахове вступне випробування за результатами якого вступник набрав не менше 50% від загальної кількості балів.

Максимальна кількість балів, яку може набрати вступник за результатами фахового вступного випробування, вступного іспиту становить 200 балів, правильна відповідь на один тест – 4 бали.

Шкала переведення кількості правильних відповідей у кількість балів, отриманих за результатами фахового вступного випробування за 200-бальною та 2-бальною шкалою

Кількість вірно виконаних тестових завдань	Кількість балів, отриманих за результатами фахового вступного випробування	Еквівалент оцінки за 2-х бальною шкалою
45-50	180-200	зараховано
35-44	140-176	
25-34	100-136	
Менше 25	Менше 100	Не зараховано

4. ЗРАЗОК ЗАВДАННЯ ФАХОВОГО ІСПИТУ

Міністерство фінансів України
Державний податковий університет
ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

для проведення фахового іспиту
при вступі на навчання для здобуття ступеня бакалавра на I курс (зі скороченим строком навчання) та на II-III курс (на вакантні місця)
на основі здобутого ОКР молодшого спеціаліста
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»,
за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля»
освітня програма «Економіка та організація підприємницької діяльності»

На виконання завдань тесту Вам дається 2 години.

На кожне завдання пропонується 4 варіанти відповіді.

Тільки один варіант відповіді є правильним.

Ніяких виправлень у даних відповідях не допускається.

Вступне тестове завдання з 1 до 50 оцінюється 4-ма балами.

Варіант №1

1. Зазначте, між ким та з приводу чого виникають відносини розподілу в економіці:

- А. Між громадянами й урядом з приводу розподілу бюджету споживача.
- Б. Між підприємцем та найманим працівником з приводу поділу праці на підприємстві.
- В. Між громадянами й урядом з приводу сплати податків та одержання соціальних виплат.
- Г. Між власником землі й орендарем з приводу поділу земельної ділянки на частини з визначенням того, які сільськогосподарські культури будуть вирощуватися на них.

2. Потреба в освіті належить до таких потреб:

- А. Першочергових, нематеріальних, колективних, соціальних.
- Б. Матеріальних, породжених розвитком цивілізації, колективних, фізіологічних.
- В. Нематеріальних, породжених розвитком цивілізації, індивідуальних, фізіологічних.
- Г. Нематеріальних, породжених розвитком цивілізації, колективно-індивідуальних, соціальних.

3. Визначте, яке з тверджень є правильним:

- А. Раціональний споживач намагається максимізувати граничну корисність.
- Б. Споживач керується своєю суб'єктивною оцінкою важливості задоволення потреби.
- В. Зі збільшенням споживання певного блага загальна корисність зростає дедалі більшими темпами.
- Г. Зі збільшенням споживання певного блага, споживач готовий відмовитися від більшої кількості іншого блага (за умови незмінності рівня загальної корисності).

4. Зазначте, який з видів підприємництва має на меті налагодження зв'язків між виробником продукції та споживачем:

- А. Фінансове.
- Б. Виробниче.
- В. Комерційне.
- Г. Посередницьке.

5. Визначте, у якій з вказаних організаційно-правових форм підприємств перевагою є можливість наймання професійних менеджерів і вища якість управлінських рішень:

- А. Корпорації.
- Б. Партнерства.
- В. Кооперативу.
- Г. Одноосібного володіння.

6. Визначте, які з витрат швейної майстерні належать до постійних:

- А. Плата за електричну енергію.
- Б. Витрати на придбання тканини та ниток.
- В. Орендна плата за приміщення, у яких розміщена майстерня.
- Г. Відрядна заробітна плата майстринь, які виготовляють швейні вироби.

7. Виберіть, які з фінансових ресурсів підприємства належать до внутрішніх:

- А. Прибуток.
- Б. Банківські кредити.
- В. Податкові відрахування.
- Г. Надходження від продажу власних цінних паперів.

8. Визначте, який із чинників безпосередньо не вплине на ринковий попит на яблучний сік:

- А. Зростання доходів споживачів.
- Б. Зростання чисельності населення.
- В. Зниження цін на апельсиновий сік.
- Г. Підвищення закупівельних цін на яблука.

9. Визначте, що або хто належить до об'єктів економічних відносин:

- А. Виробники і споживачі.

- Б. Доходи окремої родини.
- В. Кредитори та боржники.
- Г. Власники землі, нерухомості та орендарі.

10. Визначте, що є альтернативною вартістю виробництва ручки:

- А. Собівартість виробництва ручки.
- Б. Кількість ресурсів, використаних для виробництва ручки.
- В. Витрати на заробітну плату працівникам, які виготовляли ручки.
- Г. Інша продукція, від виробництва якої відмовилися у зв'язку з випуском ручок.

11. Зазначте, що є метою підприємницької діяльності:

- А. Отримання максимального прибутку.
- Б. Забезпечення повної зайнятості ресурсів.
- В. Максимізація доходів: прибутку, зарплати, ренти, процента.
- Г. Задоволення потреб суспільства внаслідок виробництва та продажу товарів і послуг.

12. Укажіть недолік товариства з обмеженою відповідальністю:

- А. Повна відповідальність за результати господарської діяльності.
- Б. Необхідність реорганізації підприємства в разі виходу одного із засновників.
- В. Можливі конфлікти інтересів між засновниками та професійними менеджерами.
- Г. Необхідність виконання управлінських та виробничих функцій однією особою, що може призвести до хибних рішень.

13. Визначте, як називають показник відношення прибутку до загальних витрат:

- А. Рентабельністю.
- Б. Середніми витратами.
- В. Продуктивністю праці.
- Г. Граничними витратами.

14. Укажіть, який з названих розділів не належить до основних розділів бізнес-плану:

- А. Цілі бізнесу.
- Б. Формування ціни.
- В. Результати дослідження ринку.
- Г. Оцінка можливої продуктивності праці.

15. Укажіть, який з видів безробіття зростає в результаті того, що на підприємстві, де були встановлені автомати з продажу кави, чаю, печива, цукерок тощо, ліквідували робоче місце продавця цих товарів:

- А. Циклічного безробіття.
- Б. Прихованого безробіття.

- В. Фрикційного безробіття.
- Г. Структурного безробіття.

16. Укажіть, за допомогою якої формули визначається валовий дохід (загальний виторг) підприємства:

- А. Виручка від реалізації продукції – Загальні витрати.
- Б. Обсяг реалізованої продукції : Ціна одиниці продукції.
- В. Обсяг реалізованої продукції * Ціна одиниці продукції.
- Г. Обсяг виробленої продукції * Середні витрати на одиницю продукції.

17. Виберіть економічні відносини, які безпосередньо стосуються обміну в економіці:

- А. Суспільний поділ праці.
- Б. Надання банківських послуг.
- В. Купівля і продаж товарів на ринку.
- Г. Одержання ренти власником земельної ділянки.

18. Укажіть, що із зазначеного не належить до виробничих ресурсів:

- А. Земля.
- Б. Праця.
- В. Процент.
- Г. Інформація.

19. Що виступає економічною основою системи виробничих відносин:

- А. відносини безпосереднього виробництва;
- Б. відносини споживання;
- В. відносини розподілу і обміну;
- Г. відносини власності на засоби виробництва?

20. Основою виробництва є:

- А. політика держави;
- Б. гроші, що знаходяться в банку;
- В. праця людини;
- Г. знаряддя праці.

21. Предмет праці – це:

- А. речі, які можна придбати в магазині для власного споживання;
- Б. речі, на які спрямована праця людини;
- В. обладнання підприємства.
- Г. ресурси підприємства.

22. Засоби виробництва – це:

- А. робоча сила та предмети праці;

- Б. робоча сила та обладнання;
- В. предмети праці та засоби праці;
- Г. робоча сила та засоби праці.

23. Чистий продукт – це:

- А. сума продукції всіх галузей народного господарства;
- Б. сума всіх доходів;
- В. сукупний суспільний продукт,
- Г. сума праці.

24. Укажіть, яка з рівностей ілюструє умову макроекономічної рівноваги:

- А. Загальний дохід = Загальні витрати.
- Б. Сукупний прибуток = Сукупний дохід.
- В. Сукупна пропозиція = Сукупний попит.
- Г. Сукупний дохід = Зарплата + Рента + Процент + Прибуток + Амортизація.

25. Національне багатство – це:

- А. сукупний суспільний продукт;
- Б. національний дохід;
- В. усі матеріальні і духовні цінності, природні багатства;
- Г. основні виробничі фонди.

26. Які фактори забезпечують підвищення продуктивності праці:

- А. рівень кваліфікації працівників;
- Б. збільшення тривалості робочого дня;
- В. використання ручної праці,
- Г. використання машинного виробництва.

27. Визначте, як змінюються ціни й рівень зайнятості в період такої фази середнього циклу, як спад:

- А. Ціни й рівень зайнятості зменшуються.
- Б. Ціни зменшуються, рівень зайнятості зростає.
- В. Ціни зростають, рівень зайнятості зменшується.
- Г. Ціни й рівень зайнятості залишаються незмінними.

28. Новостворена вартість в матеріальному виробництві – це:

- А. валовий суспільний продукт;
- Б. національний дохід;
- В. валовий національний продукт,
- Г. ВВП.

29. Інтенсивними факторами розвитку економіки є:

- А. зростання обсягу капіталовкладень;
- Б. зниження фондомісткості продукції;

- В. розширення виробничих площ,
- Г. удосконалення виробництва.

30. Економічне зростання відбувається при:

- А. зростанні наукових досліджень для виробництва;
- Б. зростанні обсягу суспільного виробництва;
- В. зростанні імпорту продукції,
- Г. зростанні нових технологій.

31. До джерел ідей бізнесу можна віднести

- А. споживачів
- Б. наукову літературу
- В. зарубіжний досвід
- Г. консультативні послуги

32. Базується на ініціюванні уявлення про ідеальне вирішення проблеми, що може "наштовхнути" на усвідомлення якоїсь нової ідеї, – це метод

- А. «мозкового» штурму
- Б. конференції ідей
- В. колективного блокнота
- Г. ідеалізації

33. Передбачає використання чогось подібного до вже відомого рішення, "підказаного", наприклад, технічною, економічною або іншою літературою чи "підглянутого" у природі, – це метод

- А. аналогії
- Б. інверсії
- В. контрольних запитань
- Г. ідеалізації

34. Специфічний метод, що передбачає такі підходи до вирішення нової проблеми: перевернути "догори ногами", "вивернути" на протилежний бік, переставити місцями, – це метод

- А. аналогії
- Б. інверсії
- В. контрольних запитань
- Г. ідеалізації

35. Зводиться до творчої співпраці певної групи спеціалістів заради вирішення проблеми за допомогою проведення дискусії з конкретного кола питань, – це метод

- А. ідеалізації
- Б. конференції ідей
- В. колективного блокнота
- Г. «мозкового» штурму

36. Допускає доброзичливу критику у формі репліки або коментарю, – це метод

- А. ідеалізації
- Б. конференції ідей
- В. колективного блокнота
- Г. «мозкового» штурму

37. Ініціювання вирішення обговорюваної проблеми за допомогою певних запитань, що мають стимулювати власні міркування щодо висунутої нової ідеї, – це метод

- А. аналогії
- Б. інверсії
- В. контрольних запитань
- Г. ідеалізації

38. Перенесення ознак випадково вибраних об'єктів на об'єкт, що потребує вдосконалення, – це метод

- А. аналогії
- Б. інверсії
- В. фокальних об'єктів
- Г. ідеалізації

39. Самокерована фірма являє собою такий тип підприємницької структури, де

- А. рішення щодо діяльності підприємства приймаються на колективній основі
- Б. рішення щодо діяльності підприємства приймаються на індивідуальній основі
- В. підприємець виконує функцію одноосібного прийняття рішень
- Г. підприємець виконує функцію групового прийняття рішень

40. Підприємницька фірма належить до підприємницьких структур, де

- А. рішення щодо діяльності підприємства приймаються на колективній основі
- Б. рішення щодо діяльності підприємства приймаються на індивідуальній основі
- В. підприємець виконує функцію одноосібного прийняття рішень
- Г. підприємець виконує функцію групового прийняття рішень

41. Укажіть, за допомогою якого показника визначають ефективність використання підприємницьких здібностей:

- А. Фондовіддача.
- Б. Капіталовіддача.
- В. Рентабельність.
- Г. Продуктивність праці.

42. Інструментом активізації НТП в країні є

- А. малі інноваційні фірми
- Б. інвестиційні фонди
- В. венчурні фонди

Г. венчурні фірми

43. Інноваційна підприємницька діяльність включає

- А. науково-технічну діяльність
- Б. посередницьку діяльність
- В. виробничу діяльність
- Г. сервісну діяльність

44. Укажіть, для якої з організаційно-правових форм підприємств характерними є простота організації та швидкість втілення управлінських рішень:

- А. Корпорація.
- Б. Одноосібне володіння.
- В. Товариство з обмеженою відповідальністю.
- Г. Товариство з додатковою відповідальністю.

45. Оберіть правильне закінчення твердження: «Виробництво – це діяльність людей, спрямована на створення продуктів, речей і послуг...»:

- А. Для задоволення потреб у результаті поєднання природних і капітальних ресурсів.
- Б. Для задоволення потреб у результаті поєднання праці, засобів праці та предметів праці.
- В. З метою отримання прибутку в результаті організації і управління власним підприємством.
- Г. Для задоволення потреб у результаті ефективного використання трудових і капітальних ресурсів.

46. Укажіть, як називають прибуток після відрахування загальних витрат на виробництво та реалізацію продукції:

- А. Чистий прибуток.
- В. Нормальний прибуток.
- Б. Валовий прибуток.
- Г. Економічний прибуток.

47. Зазначте, що охоплює економіка як сфера життя суспільства:

- А. Купівлю та продаж товарів і послуг та отримання за них доходів.
- Б. Виробництво, купівлю продукції, нагромадження капіталу та споживання продукції.
- В. Виробництво товарів і послуг, обмін ними, розподіл створених у суспільстві благ і споживання їх.
- Г. Споживання створених у суспільстві благ для задоволення потреб людей в умовах обмежених ресурсів.

48. Оберіть правильне закінчення твердження: «У схемі ринкового кругообігу придбання зошитів відображає рух...»:

- А. Товарів від домогосподарств через ринок ресурсів підприємствам.

- Б. Товарів від підприємств через товарний ринок домогосподарствам.
- В. Ресурсів від домогосподарств через ресурсний ринок підприємствам.
- Г. Грошових коштів від домогосподарств через ринок товарів і послуг підприємствам.

49. Укажіть, до якого виду належить підприємство, якщо на ньому працює 90 осіб і середньорічний валовий дохід від реалізації продукції становить 99 млн грн.:

- А. Мале.
- В. Велике.
- Б. Середнє.
- Г. Приватне.

50. Укажіть вид інфляції, якщо ціни за рік зросли на 45 %:

- А. Помірна.
- В. Галопуюча.
- Б. Повзуча.
- Г. Гіперінфляція.

Голова фахової атестаційної комісії _____ Калач Г.М.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна

1. Азаренкова Г. М., Борисенко І. І., Головка О. Г. Економіка праці та соціально-трудова відносина: Навчальний посібник. – Львів: Новий Світ – 2000, 2020. – 343 с.
2. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: підручник: у 2кн. / [С. М. Панчишин, П. І. Островерх, В. Б. Буняк та ін.] ; за ред. С. Панчишина, П.Островерха; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, Екон. ф-т. – 2-ге вид., випр. і допов. – Київ: Знання, 2014. – кн. 2 : Мікроекономіка. – 390 с.
3. Бойчик І.М. Економіка підприємства: навчальний посіб. / І.М. Бойчик. – К.: Атака, 2017. 480 с
4. Воронкова В. Г. Основи підприємництва: теорія та практикум : навч. посіб. / В. Г. Воронкова. – К. : Ліра-К, 2014. – 455 с.
5. Гаєвська Л.М. Підприємництво та його оподаткування [текст]: навч. посіб. 2-е вид. перероб. та доп. /Л.М. Гаєвська,О.І. Марченко,Т.В. Паєнтко - К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 165 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/doc/587/1/542_IR.pdf
6. Господарський Кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
7. Гринчуцький В.І. Економіка підприємств: навч посібник. / В.І. Гринчуцький - К.: ЦУЛ, 2018. 248 с.
8. Дзюбик С.Д. Основи економічної теорії: навч.посіб. / С.Д. Дзюбик, О. С. Ривак. – К.: Знання, 2014. – 423 с.
9. Дмитрієв І.А. Економіка підприємства: навчальний посібник для практичних занять і самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів / І.А. Дмитрієв, І.Ю. Шевченко. - Х.: ХНАДУ, 2018. - 292 с.
10. Добрава Н.В. Основи бізнесу: навчальний посібник / Добрава Н.В., Осипова М.М. – Одеса: Бондаренко М. О., 2018. – 305 с.
11. Економіка підприємства: навч. посібник / [Л. Л. Лазебник, Г.П. Ляшенко, В.В. Ткаченко та ін.; – Ірпінь : Університет ДФС України, 2018. – 500 с. – (Серія «На допомогу студенту УДФСУ», т 26).
12. Економічна теорія: Політекономія: підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – 9-те вид., перероблене і доповнене. – К.: Знання, 2014. - 719 с.
13. Економічна теорія: навч. посібник для студентів спеціальностей 051 Економіка, 071 Облік і оподаткування, 073 Менеджмент, 075 Маркетинг, 076 Підприємство, торгівля та біржова діяльність / За ред. С.І. Архієреєва. - Харків: НТУ «ХПІ», 2020. – 230 с
14. Економіка праці та соціально-трудова відносина: практикум. Навч. посібник [М.В. Семікіна, М.В. Бугаєва, Л.Д. Запирченко та ін.] / за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. Семікіної М.В. – Кропивницький: Видавець Лисенко В.Ф., 2020. – 228 с.
15. Касьяненко Л. М. Економічна теорія : навч. посіб. / Л. М. Касьяненко. – К. : Цул, 2015. – 224 с.
16. Кочубей Р. В. Предпринимательские структуры в изменяющейся среде: проблемы адаптации : монографія / Р. В.Кочубей. – К.:Ліра-К, 2015. – 133 с.
17. Макроекономіка: навчальний посіб./за ред. С.І. Архієреєва – Х.: Видавництво Іванченко І.С., 2019. – 216.с.

18. Остапчук А. Д., Збарська А. В. Організація підприємницької діяльності у фірмі: навч. посібник [за ред. професора В. К. Збарського. – К.: КиМУ, 2015. – 273 с..
19. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність [Текст] : підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. І. М. Сотник, д.е.н., проф. Л. М. Таранюка. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2018. – 572 с.
20. Солонінко К. С. Макроекономіка [текст] навч. посіб. / К. С. Солонінко – К. : «Центр учбової літератури», 2015. – 200 с.
21. Словник економіста та підприємця / Туренко А.М., Дмитрієв І.А., Іванілов О.С., Шевченко І.Ю. – Х.: ХНАДУ, 2018. – 340 с.
22. Тягунова Н. М. Підприємництво і бізнес-культура. Кредитно- модульний курс : навч. посіб. / Н. М. Тягунова. – К. : Ліра-К, 2014. – 118 с.
23. Ярошевич Н. Б. Підприємництво і менеджмент навч. посіб. / Н. Б. Ярошевич. – К. : Ліра-К, 2014. – 408 с.

Додаткова

1. Гой І. В. Підприємництво: навч. посіб. / І. В. Гой. – К. Ліра-К, 2013. – 368 с.
2. Економіка праці та соціально-трудові відносини: практикум. Навч. посібник [М.В. Семикіна, М.В. Бугаєва, Л.Д. Запірченко та ін.] / за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. Семикіної М.В. – Кропивницький: Видавець Лисенко В.Ф., 2020. – 228 с. Захарчин Г. М. Основи підприємництва : навч. посіб. / Г. М. Захарчин. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Ліра-К, 2013. – 407 с.
3. Козакова О.М. Макроекономіка : підручник / О.М. Козакова, Е.М. Забарна. – Херсон : Олді-плюс, 2019. – 428 с
4. Колот В.М. Підприємництво: організація, ефективність, бізнес-культура [Текст] : навч. посіб. / В. М. Колот, І. М. Рєпіна, О. В. Щербина ; ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана". - Вид. 2-ге, перероб. та допов. - К. : КНЕУ, 2010. - 444 с.
5. Мельников А. М. Основи організації бізнесу : навч. посіб. / А. М. Мельников. – К. : Ліра-К, 2013. – 200 с.
6. Нусінов В. Я. Оцінка економічної ефективності операційної та інвестиційної діяльності підприємств: [монографія] / В. Я. Нусінов, В. С. Адамовська, О. М. Жовна, М. І. Іщенко, Д. В. Колесніков; ред.: В. Я. Нусінов. – Кривий Ріг: Чернявський Д. О., 2013. – 248 с.
7. Савицька Н.Л. Торговельне підприємництво: навчально-методичний посібник / Н. Л. Савицька, І. Ю. Мелушова, А. В. Красноусов, К. С. Олініченко. – Х.: Видавництво Іванченка І. С., 2017. – 214 с.
8. Чепіга В. Г. Основи економічної теорії: навч. посіб. / В. Г. Чепіга; НАН України, Київ, ун-т права. – Київ: Ліра-К, 2014. – 240 с.

Голова фахової атестаційної комісії

Г.М. Калач